

September 2010, številka 23

POMURSKI MESEČNIK

Izdajatelj: Društvo za prepis znanja in informacij Vöter

= Aktualno v Pomurju =

Otvoritev kanalizacijskega omrežja Dobrovnik

Pred kulturnim domom v Dobrovniku so v nedeljo 29. avgusta na svečani prireditvi svojemu namenu predali kanalizacijsko omrežje, na katerega se bo lahko priključilo 742 prebivalcev Dobrovnika, Strehovec in Žitkovec. Ideja o izgradnji sega že v daljne leto 1988.

Dolinska kanalizacija kot celostno urejanje odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda in varovanje vodnih virov na spodnjem povodju reke Mure je skupni projekt šestih pomurskih občin Beltinci, Moravske Toplice, Velika Polana, Razkrižje, Lendava in Dobrovnik. Finančna vrednost projekta znaša dobrih 27 milijonov evrov in je sofinancirano s strani evropskih, državnih in občinskih proračunov. 97 km skupne kanalizacije bo dokončano do leta 2013. Kanalizacijski sistem v občini Dobrovnik pa vključuje 7,38 km primarnih in 4,1 km sekundarnih vodov. Njegova vrednost pa je dober milijon in pol evrov.

Bojana Harkai

Vaške igre Andrejci

V nedeljo 5.9.2010 so organizirali že 15. vaške igre občine Moravske Toplice. Potekalo so v Andrejcih, kjer se je zbralo kar 15 vasi. Vaške igre so že tradicionalne. Prve so pripravili v Andrejcih in letos so se v ta kraj vrnili. Tekmovalci so se pomerili v 9 različnih igrah.

Na podobnih igrah upada število ekip, ki se pomerijo med sabo. Vendar to ne velja za tokratne vaške igre v Andrejcih. Udeležilo se jih je namreč veliko tekmovalcev in tudi veliko gledalcev.

Na letošnjih igrah so tako zmagali tekmovalci vasi Krnci pred Radkovci in domačini Andrejci. Glede na uspešnost prireditve pa ne dvomimo, da se bo tudi drugo leto zbrala pisana družčina na vaških igrah.

Bojana Harkai

14. obletnica občine Moravske Toplice

Občina Moravske Toplice v teh dneh praznuje 14. obletnico. V ta namen pripravljajo različne prireditve, med njimi pa je bila tudi slavnostna seja. Kot največja občina v Prekmurju po teritoriju, so Moravske Toplice znane predvsem po Termah 3000 in Termah Vivat. Tega se v občini zavedajo, zato veliko svoje energije usmerjajo v medsebojno sodelovanje in podpiranje.

Da so Moravci, kot jih poznam izpred nekaj časa, res ena vodilnih sil pomurskega turizma, pričča tudi dejstvo, da se je v ta kraj preselil sedež Pomurske turistične zveze. Župan je poudaril, da so v preteklih 16. letih njegovega županovanja v občini naredili veliko.

V občini delujejo tri osnovne šole, matična osnovna šola v Bogojini, osnovna šola Fokovci in dvojezična osnovna šola. Vse šole so sodobno urejene, vendar kot je poudaril župan, ni nikoli konca vlaganja v opremo in infrastrukturo teh šol in vrtcev. V občini pa dajejo velik poudarek tudi športu

in kulturi. Prav tako so v občini za svoje potrebe ustanovili tudi Javno komunalno podjetje Čista narava.

Na slavnostni seji so podelili tudi priznanja in nagrade. Veliko zahvalno listino je prejel Franc Čarni iz Sebeborec, nagrado občine Alojz Berden iz Filovec, priznanja občine pa Zlatko Balajc iz Sela, Ivan Kramperšek iz Moravskih Toplic in pevski zbor Društva upokojencev Moravske Toplice Marjetice. Častni občan občine pa je za dosežke v okviru znanstveno-raziskovalnega in publicističnega dela na področju umetnostne zgodovine prejel Janez Balažic iz Sebeborec, ki se je zahvalil za zaupano čast, nagrade in priznanja dobitnikom. Kot akademik je poudaril tudi dejstvo, da je v prihodnje potrebno stremeti k ustvarjanju boljših pogojev za izobraževanje.

Bojana Harkai

8. Bučarijada v Lipovcih

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota in Turistično društvo Lipovci sta v soboto 11.9. organizarala že 8. Bučarijado. Gre za mednarodno tekmovanje kuharjev amaterjev v kuhanju bučne enolončnice.

Letošnja tematika je bila bučna enolončnica s piščančjim mesom. Vsi sodelujoči pa so dobili tudi navodila za pripravo le teh. Jed naj bo zanimiva, pisana in kulinarčno usklajena, dovoljen je dodatek stročnic, kot so fižol, grah, čičerika in podobno ali dodatek žit. Jed je prav tako morala vsebovati zmerno količino zdravih maščob, biti zmerno slana in količinsko pripravljena za približno 10 oseb.

Na letošnji prireditvi je sodelovalo kar 19 ekip. Ekipe so prišle ne samo iz Slovenije, ampak tudi Hrvaške, Avstrije, Poljske in Francije. Za konec pa naj izdamo še zmagovalce, tiste ki so pripravili najboljše enolončnice. Zmagala je ekipa Turističnega društva Vuhred, pred Vzajemno iz Murske Sobote in pevskim zborom Lipovci.

Bojana Harkai

Uradna otvoritev podvoza na Lendavski ulici

V petek 17.9. so novi podvoz na Lendavski ulici zaprli za ves promet. Vendar tokrat ni šlo za morebitne težave, ampak je potekala svečana otvoritev le tega.

Ministrstvo za promet, direkcija Republike Slovenije za ceste in Mestna občina Murska Sobota sta zaključili z ureditvijo izven-nivojskega križanja Lendavske ulice z železniško progo Ormož - Hodoš v Murski Soboti. Dela so potekala več mesecev in v tem času je bil promet okrnjen. Prihajalo je do zastojev, največje breme pa so nosili okoliški prebivalci.

V preteklosti se je pojavljalo veliko zastojev in s tem tudi hude krvi. Podvoz je rešitev, ki bo odpravila te težave. Investicija, ki je bila sofinancirana iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, bo omogočila varnejšo in bolj tekočo povezavo med centrom Murske Sobote in širšim zaledjem mesta. Nove prometne pridobitve se veselimo vsi Pomurci in Pomurke, še posebej pa prebivalci Murske Sobote.

Bojana Harkai

1. Meklarska noč

Minulo soboto so v Kuštanovcih pripravili 1. Meklarsko noč. Meklarsko zato, ker so vaščanom te vasi nekoč šaljivo govorili meklarji, ker naj bi v vasi bilo veliko izdelovalcev brezovih metel.

V okviru te prireditve so v vasi pripravili pohod s tremi postojankami. Na postojankam so domačini vsem 45 pohodnikom ponudili domače dobrote, kot so makove in orehove pogače, ocvirkove pogače, domači vrtanek z ocvirkovim namazom in zasekoin domačimi pijačami za boljše vzdušje. Pohod, ki bi mu lahk orekli kar pohod v dežju, je popestril Milan Peček iz sosednjih Moščanec, ki je obljubil, da pride kar s kolesom. Na kolo si je pripel brezovo metlo, v košaro pa dodal še nekaj domačih dobrot in se pridružil pohodnikom na njihovi poti.

Zadnja postojanka je bila na domačiji na obrobju vas. Gre za eno najstarejših domačij v vasi, sigurno pa za edino, ki je s svojo zunanostjo in notranostjo zgled in vzor za ohranitev naše naravne in kulturne dediščine. Trenutni lastnik Tibor Kuhar jo je uredil v starem slogu, ohranil njene prvinske značilnosti in dodal še veliko edinstvenih elementov, ki pričajo o naši zgodovini in življenju nekoč. Da je ta hiša res nekaj posebnega, zna povedati tudi njen nekdanji lastnik, ki se je pohodnikom prav zaradi tega tudi pridružil. Občudovanja niso skrivali niti pohodniki, ki sta jih novi gospodar in gospodinja toplo sprejela z domačimi dobrotami z njunega vrta.

Po pohodu se je zabava nadaljevala v vaško gasilskem domu. Po svojih zmožnostih so domačini pripravili bogat srečolov, za zabavo pa je do poznih jutranjih ur skrbela skupina Blue Planet.

Kljub slabemu vremenu so organizatorji več kot zadovoljni s celotno prireditvijo in še letos obljublajo zanimiv program za drugo meklarsko noč prihodnje leto.

Bojana Harkai.

Zakladnica beltinskega podeželja

V Beltincih zaključujejo projekt Zakladnica beltinskega podeželja. Na tiskovni konferenci, ki so jo pripravili v beltinskem gradu, so predstavili rezultate projekta.

Zavod za kulturo in turizem Beltinci, kot nosilec projekta Zakladnica beltinskega podeželja, je v sodelovanju z občino Beltinci, KUD Beltinci in Društvom za kulturo in ljudsko izročilo Ižakovci v okviru tega projekta, že pripravil dve tiskovni konferenci, kjer so sproti obveščali o poteku le tega. Na tretji tiskovni konferenci ob zaključku projekta Zakladnica beltinskega podeželja, pa so predstavili rezultate projekta.

Na projekt so se prijavili z željo po vzpodbujanju razvoja na podeželju. V okviru projekta Zakladnica beltinskega podeželja, so izvedli kar nekaj aktivnosti, ki dajejo oprijemljive rezultate. Skupna vrednost projekta znaša 22000 €, traja pa od 1. januarja pa do 30. oktobra letos. Eden najpomembnejših rezultatov pa je turistični vodnik po občini Beltinci. Gre za obliko vodnika, v katerem so ponavadi slovarji, zaradi praktičnosti pa je primeren tako za žep, kot torbico. Obdan je s plastiko, da ostane prvotna oblika čim dlje. V njem so zbrani podatki v obliki teksta obogateni s fotografijo. Knjižica je izdana v 500 izvodih in je na voljo v slovenskem in angleškem jeziku.

Projekt Zakladnica beltinskega podeželja je pomemben za občino in promocijo celotne turistične ponudbe. KUD Beltinci je bila partner pri projektu, denar pa je bil namenjen tudi kulinariki na beltinskem folklorne festivalu. Občina Beltinci je tako po zaslugi Zavoda za kulturo in turizem Beltinci ter ostalih partnerjev dobila pomemben turistični vodnik po občini, osnovo na podlagi katere lahko gradijo prihodnost.

Bojana Harkai

Tehnični dan za otroke občine Beltinci

V Beltincih so pripravili tehnični dan v okviru katerega so izvedli prireditev Varno v prometu. Otroci iz vrtca in osnovne šole so tako preživeli zanimiv in poučen dan.

Osnovna šola Beltinci, Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Beltinci, Policijska uprava Murska Sobota in Gasilska zveza Beltinci so minuli teden pri osnovni šoli Beltinci izvedli prireditev Varno v prometu za otroke občine Beltinci. Takšna prireditev je posebej dobrodošla zaradi zavedanja najmlajših, da morajo poskrbeti za varnost sebe in drugih udeležencev v prometu na vsakem koraku. Predvsem pa je potrebno opozoriti vse starše, da so oni vzor svojim otrokom in naj se v prometu obnašajo strpno.

Bojana Harkai

= Mladi Pomurci =

Bralna kultura mladih v Pomurju

Društvo za preprič znanja in informacij Vöter v letu 2010 izvaja mladinski projekt z naslovom „Bralna kultura mladih v Pomurju“ ki ga sofinancira Mestna občina Murska Sobota. S projektom želimo skozi terensko raziskavo ugotoviti, na kateri stopnji je bralna kultura mladih v Pomurju, raziskati vzroke za nastalo stanje, ter spodbuditi mlade k večji samokritičnosti na tem področju.

V okviru projekta smo opravili tudi terensko raziskavo in sicer smo v knjižnici v Murski Soboti mimoidoče povprašali, kaj in kdaj najraje berejo. Tako nam je višja knjižničarka v knjižnici Murska Sobota Metka Sraka zaupala, da mladi z leti opuščajo branje knjig. Podobno razmišljajo tudi mladi obiskovalci v knjižnici, kateri so nam zaupali, kakšne knjige imajo radi.

Mladi danes berejo manj, kot so v preteklosti, če pa že berejo, pa berejo literaturo, ki jo potrebujejo za šolo. Mladi, ki pa kljub temu danes najdejo čas za branje, pa najraje prebirajo pustolovske in znanstveno-fantastične romane in življenjske zgodbe.

O bralni kulturi mladih pa smo se pogovarjali tudi s pisateljico Karolino Kolmanič, ki je povedala da dekleta več berejo kot fantje, ki so večinoma okupirani s športom. Pisateljica je še povedala, da mladi več berejo sodobno literaturo, saj v njej najdejo samega sebe in so jim liki v sodobni literaturi tudi bližje, ker se dotaknejo njihovih problemov.

Borut Bojnec

= Kultura v Pomurju =

Küzmičevi dnevi v občini Puconci

V Puconcih obeležujejo pomembne obletnice. Proslavili so jih v okviru Küzmičevih dni. Predstavili so tudi spominski dom Števana Küzmiča.

Občina Puconci, evangeličanska cerkev v RS in Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar so minuli konec tedna pripravili Küzmičeve dneve s predstavitvijo spominskega doma Števana Küzmiča ter njegovega delovanja. Da je prekmurščina postala knjižni jezik je zasluga evangeličanskega duhovnika, prevajalca in pomembnega prekmurskega protestantskega pisatelja Števana Küzmiča. Jezikoslovci ocenjujejo, da je njegov jezik nazoren, domač in živahen.

Letošnji Küzmičevi dnevi potekajo v počastitev treh večjih obletnic: 227 obletnice evangeličanske cerkvene občine Puconci, 450 obletnico smrti reformatorja Filipa Melanchtona in 260 obletnico smrti skladatelja Johanna Sebastiana Bacha. V ta namen je potekala otvoritev razstave likovnih del slikarske kolonije Primož Trubar, predavanje profesorja dr. Kraha in orgelski koncert v izvedbi Jerneja Viteza v evangeličanski cerkvi v Puconcih. Župan občine Puconci je v spominskem domu Števana Küzmiča zbrane na slovestnosti nagovoril kar v küzmičevem jeziku.

Cerkvena občina Puconci je bila ustanovljena leta 1783 na podlagi tolerančnega patenta cesarja Jožefa II. K njej so takrat pripadale sedanje cerkvene občine Bodonci, Gornji Slaveči, Bad Radkersburg, Murska Sobota, Moravci in Lendava. Puconci so postali središče evangeličanov Prekmurja. Versko življenje se je prebujalo, k čemur so pripomogli zaslužni ljudje. Kljub temu pa je v naših krajih še vedno premalo objektov, kjer bi bila prikazana preteklost in predstavitev Prekmurja.

Film o Števanu Küzmiču so pripravili že prejšnje leto, vendar z njim niso bili zadovoljni v celoti. Ob tokratni priložnosti pa so premierno predstavili film Prehojena pot, ki z nevtralnega vidika prikazuje zgodovinsko pot prekmurskih lüteranov. Prekmurci bi se morali zavzemati, da bi bilo takšnih in podobnih prireditev še več. Na ta način bi se krepila naša prekmurska zavest in tako bi znali bolj ceniti naše prednike, ki so zaslužni za ohranitev naše domače prekmurske réjči.

Bojana Harkai

Otvoritev razstave Ivanke Lehner in Marije Skledar

V petek 10. septembra je v prostoru starejših občanov v Radencih potekala otvoritev razstave slikarskih del Ivanke Lehner iz Černelavec in Marije Skledar iz Murske Sobote.

Ivanka Lehner je upokojenka, ki zase pravi, da je to čas ko je možno hoditi po pisanih poteh in jih občudovati in upodabljati. Druga slikarka, ki na razstavi predstavlja svoja dela, je Marija Skledar. Ljubezen do likovnega izražanja je začutila že pri svojem poklicu vzgojiteljice, slikanja pa se je resneje lotila leta 2000.

Obe slikarki sta vključeni v likovno sekcijo Mozaik, v Društvo upokojencev Murska Sobota ter Mavrica. V Dosorju je na ogled nekaj čez 40 slik, največ teh v oljni tehniki. Na ogled pa bodo vse do 10. oktobra.

Bojana Harkai

Razstava Enreja Göntérja

V Galeriji Murska Sobota so odprli razstavo Enreja Göntérja. Imenuje se iskanje identitete in bo na ogled do 6. oktobra.

Pred otvoritvijo razstave so priredili tudi tiskovno konferenco za novinarje. Po oceni mag. Franca Obala, ki je razstavo postavil in napisal spremno besedo k monografiji, ki je izšla ob 60. letnici avtorjevega rojstva, je slikar E. Göntér človek panonskega prostora, ki se zaveda svojih madžarskih korenin. Termin panonski prostor zdaj ni samo pogled v preteklost, na skupni izvor, to niso samo stoletja skupnega doživljanja in prestajanja zgodovine slovenskega, germanskega, judovskega in madžarskega naroda.

Njegov značaj multikulturalnosti predstavlja danes konstruktivni prispevek k iskanju identitete v kulturnem prepletanju Evrope, ki je v teh deželah prisotna že od rimskih časov, posebej pa od prihoda Madžarov v Panonsko nižino v 9. stoletju. Slikarska misel E. Göntérja vzpostavlja most med preteklostjo in sedanostjo je merilo za prihodnost iz skupnih vrednot preteklosti in išče novo enotnost iz razvitosti našega časa. Po besedah mag. Franca Obala na razstavi v Murski Soboti so prisotna dela, ki jih na lanjskoletni razstavi v Lendavi ni bilo mogoče najti.

Mirjana Ropoša

= Šunen le Romen – Prisluhnite Romom =

8. obletnica KS Pušča

KS Pušča te dni praznuje 8. obletnico ustanovitve samostojne krajevne skupnosti v Mestni občini Murska Sobota. Ob tej priložnosti je Puščo obiskal predsednik države dr. Danilo Türk. Najprej se je ustavil v vrtcu Romano, kjer si je ogledal prostore. Otroci so mu pripravili dobrodošlico in mu v zahvalo podarili sliko s kolažem svojih risb. Predsednik je nadaljeval svojo pot čez cesto, kjer je posadil drevo sobivanja v drevoredu imenovanem Sožitje. Prijetno opravilo so nadaljevali otroci, ki so ga spremljali s primerno pesmico.

Po sprehodu se je dogajanje preselilo na oder pred novo večnamensko dvorano, kjer je predsednik zbrane nagovoril in omenil, da je sodelovanje ključ do uspeha in da je Pušča zgled tako ostalim romskim krajem v Sloveniji kot vsem v Evropi.

Pred slovesno otvoritvijo je predsednik prvič zagnal sireno. V novih večnamenskih prostorih je zatem potekala še okrogla miza z naslovom Vloga in pomen romskih mater pri vzgoji in izobraževanju. Udeležila sta se je tudi Stane Baluh, direktor Vladnega urada za narodnosti in Martina Trbanc z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Bojana Harkai

= Zamejski tris =

Pout po dolaj pa bregaj

V soboto 18.9. so v Budincih pripravili 5. pohod ob evropski zeleni vezi, Pout po dolaj pa bregaj. Organizirali so ga Kulturno-umetniško društvo Budinci, občina Šalovci in Porabsko kulturno turistično društvo Andovci.

Pri takšnih in podobnih projektih, ki se nanašajo na promocijo naše pokrajine, turizem in kulturo, pa sodeluje tudi Krajinski park Goričko. Pout po dolaj in bregaj je bila letos obogatena tudi z razstavo, ki jo je pripravilo društvo Exlibris iz Ljubljane in sicer razstava exlibrisov.

V občini Šalovci so ponosni na KUD Budinci, ki je že peto leto pripravilo pohod v sodelovanju z madžarskimi sosedi, saj je takšno sodelovanje temelj dobrih odnosov in krepitev turistične dejavnosti v občini.

Pot iz Budinec v Andovce, kjer je še pred dvajsetimi leti žična ograja imenovana Železna zavesa, je danes primerna za sprehode v naravi.

Kljub slabemu vremenu so se pohodniki zabavali in si ogledali nekatere znamenitosti. Prihodnje leto pa organizatorji spet obljublajo kakšno novost.

Bojana Harkai

= Tu smo zaradi drugih =

Kadrovske štipendije RRA Mura

RRA Mura je tudi v šolskem letu 2010/2011 kandidirala ta pridobitev sredstev, ki omogočajo sofinanciranje polovice višine kadrovskih štipendij, ki jih podelijo skupaj z delodajalci srednješolcem in študentom. Objavili so javni poziv za sofinanciranje kadrovskih štipendij. Sedaj pa poteka sprejem prijav dijakov in študentov, ki ustrezajo pogojem razpisa in želijo pridobiti kadrovske štipendije.

V skladu z zakonom o štipendiranju mesečna štipendija ne sme presegati 60 % minimalne plače. Glede na to, da se je minimalna plača s 597 € povišala na 734 €, se je povišala tudi večina do sedaj podeljenih kadrovskih štipendij, kakor tudi nove, ki jih bodo podelili v tem šolskem letu. Nova maksimalna višina mesečne štipendije sedaj znaša namesto 358 € kar 440 €.

Sredstva za izplačilo štipendij v 50 % zagotavljajo delodajalci ali lokalne skupnosti, ostalo polovico pa RRA Mura preko črpanja sredstev iz Evropskega socialnega sklada. Črpanje sredstev iz ESS poteka že od šolskega leta 2008/2009. Doslej so uspeli vključiti 200 štipendistov in 74 delodajalcev iz celotne regije. Od teh 200 štipendistov, se jih je 6 zaposlilo pri delodajalcih za nedoločen čas ali

pa za čas prejemanja štipendij. Povprečna mesečna štipendija je do sedaj znašala za študenta 320 €, za dijaka pa 230 €, sedaj pa bo znašala za študenta 380 €, za dijaka pa 280 €.

Za konec pa naj omenim še, da mora v primeru prekinitve šolanja štipendist vrniti znesek štipendiranja v celoti. Enako velja v primeru, da se štipendist po lastni krivdi ne zaposli pri delodajalcu, ki mu krije del štipendije.

Vsi zainteresirani pa imate čas, da se prijavite do 11. oktobra 2010.

Bojana Harkai

= Za okolje =

Delavnice "Skrbimo za porečje reke Mure" v Dobrovniku

V kulturnem domu Dobrovnik je pred kratkim potekala delavnica z naslovom Skrbimo za porečje reke Mure, ki jo pripravlja ministrstvo za okolje in prostor. Njen namen je oblikovati najboljši možen načrt upravljanja voda in prispevati k dobremu stanju voda do leta 2015.

Za reševanje problema vodotoka se namenja veliko evropskih sredstev. V zvezi društev mojamura pozdravljajo vse aktivnosti, ki so povezane z izboljšanjem stanja vodotoka v deželi ob reki Muri. Načrt upravljanja voda je nacionalni dokument, ki določa mehanizme za vodenje politike pri upravljanju voda in ukrepe, s katerimi bi morali doseči delno kakovost voda do leta 2015. Zato so se tudi udeležili delavnice.

Po besedah Simona Balažica, predstavnika zveze društev mojamura, pa jih skrbi dejstvo, da se je na delavnici s strani državnih institucij prikazovala reka Mura oziroma njeno vodno telo kot območje, kjer se ne bo moglo doseči okoljskih ciljev. Menijo, da je stanje na reki Muri drugačno, saj se izvajajo številni ekološki projekti, ki bodo v naslednjih letih prispevali k njenemu boljšemu stanju, tako kemijsko kot ekološko. Z izvedbo dodatnih podobnih ekoloških projektov, na primer Biomura II, bi lahko brez večjih težav do leta 2015 v večjem delu reke Mure dosegli okoljske cilje, ki so definirani v direktivi o vodah.

Bojana Harkai

= Podjetništvo in gospodarstvo =

Dan odprtih vrat na kmetiji Korenika v Šalovcih

Na eko-socialni kmetiji Korenika v Šalovcih, je bil v petek 17.9. dan odprtih vrat. Predstavili pa so tudi projekt Z lokalnimi viri do novih delovnih mest v socialni ekonomiji Pomurja.

Društvo Mozaik in društvo Korenika sta v sodelovanju z Evropskim socialnim skladom in Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve izvedli projekt Z lokalnimi viri do novih delovnih mest v socialni ekonomiji Pomurja. Gre za projekt v okviru katerega poskušajo marginalne skupine vključiti v delovno aktivnost, zato so tudi v ta namen pripravili dan odprtih vrat.

Projekt je namenjen spodbujanju uporabe lokalnih virov za razvoj in za vključevanje socialno ranljivih skupin v zaposlovanje. Namen projekta je čim bolj usposobiti težje zaposeljive osebe in jim zagotoviti tudi delovna mesta v dejavnosti, kjer se lahko normalno vključujejo in lahko svoje sposobnosti izrazijo. Za to pa ni dovolj samo usposabljanje ampak je potrebno zagotoviti tudi pogoje za delo, to je delovna mesta, zato je določen del sredstev namenjen tudi izgradnji in dodatnim kapacitetam na kmetiji Korenika, tako da bodo dopolnili sušilnico in pa uvedli bodo tudi nove proizvode. Pomembno je zagotoviti tudi kakovostno promocijo in trženje njihovih izdelkov in pa njihovo delovanje širši skupnosti in v ta namen tudi razvijajo nove produkte in imajo dan odprith vrat.

Bojana Harkai

20 let podjetja AJM

20. obletnico je praznovalo podjetje AJM, okna-vrata-senčila d.o.o..Podjetje ni potrebno posebej predstavljati. Zanimivo pa je, da zagovarjajo družinske vrednote kot formulo za uspeh.

Zgodba družinskega podjetja AJM, Ajlec Janeza in Marije, se je začela pisati leta 1990. Takrat so bili prvi zasebni izdelovalci plastičnih oken v Jugoslaviji. Zakonca Ajlec sta z jasno vizijo in vztrajnim delom zgradila podjetje, ki je postalo in ostalo vodilni ponudnik PVC in ALU stavbnega pohištva v Sloveniji. Svojo dejavnost pa so uspešno razširili tudi izven meja naše države. Uspeh podjetja AJM pa zagotavlja tudi nenehno vlaganje v znanje, najsodobnejšo opremo in razvoj.

Mnoga podjetja je prizadela trenutna gospodarska kriza. Včasih pa se nam poraja vprašanje, ali je le ta res kriva za vse, ali pa je treba krivdo iskati kje drugje. Podjetje AJM v teh časih dokazuje svojo stabilnost. Tako imajo trenutno v Sloveniji od 16 do 18 odstotni tržni delež. Letno proizvedejo okrog 180 000 oken in 5000 vhodnih vrat. Poleg tega so tudi edini proizvajalec, ki poleg oken proizvaja tudi vse dodatke, kot so senčila, rolete, žaluzije, polkna, zimske vrtove in vse ostalo, kar spada k oknom. Podjetje daje tudi velik poudarek ekologiji. Janez Ajlec meni, da je to tudi eden izmed razlogov za njihov vodilni položaj.

Praznovanje 20 obletnice podjetja, se je udeležila vrsta uglednih predstavnikov iz tujine in naših krajev. Med njimi je bila tudi osrednja govornica ministrica za gospodarstvo Darja Radič.

Preteklo je uspešnih prvih 20 let, zato je tudi prav, da se ozremo v prihodnost z novimi načrti. Janez Ajlec se je v svojem govoru zahvalil ženi Mariji, ki je enako zaslužna za uspeh družinskega podjetja kot on sam. Izpostavil pa je tudi vlogo njunih hčera, Monike, Jasmine in Julije, ki jim v času odraščanja ni bilo vedno lahko.

V Kozjaku nad Pesnico so se veliko poudarjale družinske vrednote, ki so formula za uspeh tega podjetja in so jih uspešno prenesli v poslovne vode. Uspešen razvoj je v teku, nam pa ostanejo le še dobre želje za tistim kančkom sreče tudi v prihodnje.

Bojana Harkai

= Izobraževanje v Pomurju =

1. šolski dan III. OŠ M. Sobota

V šolske klopi je danes prvič sedlo 18.142 prvošolčkov, kar je največ v zadnjih petih letih. V primerjavi s preteklima šolskima letoma je sicer opaziti porast števila prvošolčkov, vendar še vedno zaostajamo za svojimi najboljšimi leti. Osnovnošolci so razporejeni po 451 osnovnih šolah v Sloveniji in 334 podružnicah. Vseh osnovnošolcev je okoli 160.000. Srednje šole pa bo v novem šolskem letu obiskovalo predvidenih 83.212 dijakov. Pomurske osnovne šole bo letos obiskovalo okrog 8.700 osnovnošolcev, od tega je nekaj manj kot 1.000 prvošolčkov. Za prvošolčke pa so osnovne šole pripravile poseben program, da bi se malčki počutili še bolj domače in dobrodošlo. Mi smo obiskali III. Osnovno šolo v Murski Soboti, kjer so le malce starejši učenci pripravili kulturni program in tako zaželeli dobrodoščilo malčkom.

Prvošolčke so njihove razredničarke poimensko poklicale in vsakemu podarile torbo. MO MS pa jim podarja dve knjigi, in sicer pravljiico Moj prvi šolski dan in delovni zvezek Pobarvana pravljiica.

Novo šolsko leto pa prinaša tudi nekaj novosti. Na ministrstvu za šolstvo med glavnimi novostmi izpostavljajo uveljavitev zakona o šolski prehrani, kar pomeni da vsem učencem in dijakom pripada splošna subvencija v višini dveh tretjin cene malice. Učenci in dijaki, ki zaradi socialnega položaja ne zmorejo v celoti plačati prispevka za malico, lahko uveljavljajo dodatno subvencijo. Pri ugotavljanju upravičenosti do dodatne subvencije se upošteva dohodek na družinskega člana, izražen v odstotku povprečne plače v Republiki Sloveniji ugotovljen v odločbi za dodelitev pravice do otroškega dodatka, ki velja v trenutku oddaje vloge za dodatno subvencijo. Poleg tega bodo uvedli tudi poenotenje zimskih počitnic. Tako počitnice ne bodo več deljene na območje Ljubljana, Maribor in Ptuj, ter ostali kraji, ampak bodo počitnice hkrati za vse.

Med novostmi, ki čakajo dijake, velja omeniti tudi ukinitve opisne ocene NMS kar pomeni "ne dosega minimalnih standardov". Tako se bodo vrnil nam znani "cveki" oz. enke v poklicnih in strokovnih šolah. Razlog za vrnitev številčnega ocenjevanja je želja po poenotenju ocenjevanja ter spodbujanje sprotnega dela in odgovornosti dijakov. Kljub spremembam, ki se obetajo so šolska leta še vedno najlepša leta, ki ostajajo v trajnem spominu. Prvošolčki na III. OŠ v Murski Soboti so si polni pričakovanja ogledali svoj nov razred, kjer bodo naslednje leto preživeli največ časa. Vsem skupaj pa želimo veliko dobrih ocen in novih dobrih prijateljev.

Bojana Harkai

PAZU izdala znanstveno monografijo

Pomurska akademsko znanstvena unija je v prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice predstavila znanstveno monografijo Pomurska Akademija Pomurju. V njej predstavljajo nekatere referenčne raziskave s katerimi na poseben način Pomurju in širšemu prostoru ponujajo nova dognanja in spodbujajo k sodelovanju.

Akademiki lahko pomagajo pri hitrejšem razvoju regije. V monografiji so predstavljena različna področja. Prav zaradi tega je namenjena najširšemu krogu gospodarstvenikov in vsem zainteresiranim in je pomemben prispevek k razvoju.

Pomurska Akademija Pomurju je prva v nizu znanstvenih publikacij in začetek nove poti. Dosegljiva je širšemu krogu ljudi. Pišite jim in vam bodo poslali izvod, najdete ga pa tudi na njihovi spletni strani.

Bojana Harkai

Otvoritev OŠ, vrtca in telovadnice v Stročji vasi

Stara šola v Stročji vasi je odslužila svojemu namenu. Učenci so jo opisali kot temno in tesno. Kar 30 let pa se je udejanjal težko prigraran dosežek, ki je dozorel v zadnjih 3 letih. Osnovna šola, telovadnica in vrtec so dobili prostor v novi, pisani zgradbi, ki se bohoti v vsej svoji veličini nad zelenico.

Vsaka gradnja je velik zalogaj za investitorja. Gradnja takega objekta pa še toliko bolj in zahteva popolno pozornost. Šola je bila dokončana že lanskega leta, svečane otvoritve pa do danes ni bilo. Hoteli so namreč popolnoma opremiti tudi notranjost, čeprav v njej poteka pouk od lanskega septembra. Pomembno je omeniti tudi vrednost celotne investicije in sofinancerje, ki so prispevali svoj delež k uresničitvi velikega projekta.

Slavnostni govornik na današnji otvoritvi je bil minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič, ki se je v naši sredini zelo dobro počutil. Vsem pa je izrazil tudi čestitke. Minister, ki sam še najbolje ve, je pohvalil pomen učiteljskega dela, kot velik prispevek pri vzgajanju bodočih generacij. Starši namreč svoje otroke, ki so naše največje bogastvo prepuščamo v roke učiteljem, od katerih pričakujemo le najboljše. Minister je izrazil tudi veselje in poudaril da nova OŠ ni le velika pridobitev za lokalno okolje, temveč za celotno državo.

Kot zadnja je spregovorila ravnateljica OŠ Stročja vas, ki je prav tako izpostavila pomen nove zgradbe. Poleg zahvale občini, občinskim svetnikom in njihovem županu, se je zahvalila ministru in ministrstvu za šolstvo in šport. Ni pa pozabila niti na manjše ljudi. S svečanim prerezom traku, pri katerem so sodelovali župan Franc Jurša, minister Igor Lukšič, predsednik KS Dušan Kosi in ravnateljica Marica Fijavž so objekt šole z vrtcem in telovadnico predali njenemu namenu. V naravnem okolju želimo vsem 247 učenkam in učencem, ter 64 delavcem šole vse lepo.

Bojana Harkai

= Zdravje duha in telesa =

UKREPAJ! SAMO ZDRAV DELAVEC JE DOBER DELAVEC

Promocija zdravja na delovnem mestu omogoča da ljudje oz. skupnosti povečajo nadzor nad dejavniki, ki vplivajo na njihovo zdravje, in na tej podlagi svoje zdravje izboljšajo.

To področje je dokaj mlado, ljudje pa se ne zavedajo svojih pravic na delovnem mestu, kot tudi ne posledic, ki so jih lahko deležni za svoje zdravje. Neosveščen je tudi velik odstotek delodajalcev, ki se ne zaveda, kako zelo lahko zdravje na delovnem mestu zmanjša absentizem in poveča produktivnost na delovnem mestu.

S teh vzrokov televizija AS izvaja projekt "UKREPAJ! SAMO ZDRAV DELAVEC JE DOBER DELAVEC", ki gledalcem preko videostrani tedensko predstavlja ideje, načine in nasvete za neposredne in posredne ekonomske koristi promocije zdravja pri delu, kot vložek v zaposlene. Preko videostrani in televizijskih telopov nagovarjajo zaposlovalce in zaposlene in izpostavljajo pomen promocije zdravja in njegov dolgoročni vpliv na poslovno uspešnost podjetja. Analize stroškov in koristi so dokaz za dobiček, ki ga nosijo tovrstna vlaganja.

UKREPAJ! SAMO ZDRAV DELAVEC JE DOBER DELAVEC!

Komu vse koristi promocija zdravja pri delu?

- * NAJVEČ KORISTI IMAJO ZA PODJETJE NAJPOMEMBNEJŠI VIRI - TO SO ZAPOSLENI
- * VSESPLOŠNE KORISTI OD PROMOCIJE ZDRAVJA PRI DELU IMA NA DOLGI ROK TUDI PODJETJE
- * ZARADI UPADANJA TEŽAV Z ZDRAVJEM TER VEČJE DUŠEVNE IN TELESNE BLAGINJE IMAJO KORISTI TUDI ZDRAVSTVENE ZAVAROVALNICE IN ZDRAVSTVENI SISTEM

Projekt UKREPAJ! SAMO ZDRAV DELAVEC JE DOBER DELAVEC! je na podlagi javnega razpisa (Uradni list RS št. 14/2010 z dne 26.02.2010) finančno podprt Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije*

V okviru projekta je izvajalec izpostavil naslednje tematike:

- 1) Kaj je promocija zdravja na delovnem mestu?
- 2) Kakšne so prednosti promocije zdravja pri delu za podjetja, organizacije in ustanove?
- 3) Kdo je odgovoren za zdravje in varnost delavcev pri delu?
- 4) Ali obstaja storitev »celostno načrtovanje za delovno okolje« v podjetjih?
- 5) Kako do pozitivnih stališč do dela za delavce?
- 6) Od zaposlenih je odvisno več, kot si delodajalci želijo priznati.
- 7) Kaj pomeni promocija zdravja kot naloga menedžmenta?
- 8) Kako lahko podjetje vpliva na boljše duševno zdravje zaposlenih?
- 9) Zdravje je proces in vsi si ga zaslužimo.
- 10) Kakšne so možnosti za boljše zdravje na delovnem mestu?
- 11) Kdaj smo izpostavljeni negativnim dejanjem na delovnem mestu?
- 12) Kakšni ukrepi ohranjajo zdravje zaposlenih?
- 13) Zadovoljstvo na delovnem mestu je pomembno.
- 14) Aktivni odmori med delovnim časom.
- 15) Izboljšanje gibalnih navad zaposlenih.
- 16) Izboljšanje prehrabnenih navad zaposlenih.
- 17) Izboljšanje toplotnega okolja delovnih mest.
- 18) Zmanjšajmo obremenjenost pri delu z računalnikom.
- 19) Ergonomsko urejeno delovno mesto
- 20) Delovno okolje za pisarniške delavce
- 21) Hrup na delovnem mestu

Cilji, ki jih projekt zasleduje pa so naslednji:

- širši populaciji predstaviti promocijo zdravja na delovnem mestu (kaj je, kako je razvita pri nas in v EU, kakšne so njene koristi za delodajalce in delavce)
- osvestiti in opozoriti delavce o negativnih dejavnikih na delovnem mestu

- obvestiti in osveščati delodajalce o pomenu promocije zdravja in jim pokazati številne »poceni« in učinkovite primere dobre prakse
- prispevati k uveljavljanju bolj prijaznega in zdravju neškodljivega delovnega okolja
- spodbujati delodajalce, da namenijo več časa in denarja za analizo stanja na področju zdravja na delovnem mestu in posledično v »rehabilitacijo«
- prispevati k večji zavesti o obstoju mobinga na delovnem mestu
- vzpodbuditi k razmišljanju o lastnem (ne)zdravem delovnem okolju
- izobraževati in informirati delavce o tem kaj lahko sami naredijo za bolj prijazno delovno okolje
- informirati delavce kam se naj obrnejo v primeru, da so jim kršene pravice na delovnem mestu na enem mestu zbrati (www.tv-as.net) in razširjati vse aktualne vsebine o promociji zdravja na delovnem mestu
- prispevati k zmanjšanju absentizma in povečanju produktivnosti na delovnem mestu

Projekt je na podlagi javnega razpisa finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, vse zbrane nasvete in namige za promocijo zdravja na delovnem mestu pa si lahko ogledate na spletni strani www.tv-as.net

Simona Ferčak

= Pomurski šport =

5. Trideželni kolesarski maraton

V soboto 11.9 je pri Gradu na Goričkem potekal 5. Trideželni kolesarski maraton, ki ga je organiziral Krajinski park Goričko, s pomočjo Naravnega parka Raab in Narodnega parka Örseg. Maraton je posvečen v spomin na pokojnega Martina Ujca, ki je bil eden izmed ustanoviteljev Krajinskega parka Goričko.

Kolesarji so lahko izbirali med dvema različno dolgima progama. Krajša proga, namenjena rekreativnemu kolesarkemu izletu, je merila 60 km, daljša pa kar 95 km. Maraton je potekal skozi 3 dežele. Najprej so kolesarji na mejnem prehodu v Kuzmi prečkali mejo Slovenije z Avstrijo, kamor so tudi nadaljevali pot. Po večji postojanki ob svetem Martinu ob reki Rabi je pot sledila do avstrijske meje z Madžarsko do Monoštra. V zadnjem delu proge pa so kolesarji prečkali še madžarsko mejo s Slovenijo in se vrnil v Grad na Goričkem.

Tako so prvi kolesarji po treh postojankah in mnogih težkih vzponih in spustih, kmalu prispeli na cilj, kjer jih je pričakalo okrepcilo in zaslužen počitek. Organizatorji so bili z udeležbo na maratonu zadovoljni, še večji uspeh pa je predstavljalo dejstvo, da so vsi kolesarji nepoškodovani in zadovoljni prispeli na cilj.

Samanta Gomboc

Športni dan v občini Moravske Toplice

Občina Moravske Toplice praznuje 14. občinski praznik. V ta namen so minuli vikend pripravili golf turnir in nogometni dan.

Od 5. do 18. septembra pripravljajo v občini Moravske Toplice razne dogodke in prireditve v počastitev 14. praznika občine. V ta namen so tudi pripravili tradicionalni 9. golf turnir za pokal občine na igrišču za golf Livada v Moravskih Toplicah. Na nogometnem igrišču v Suhem Vrhu pa je potekal nogometni dan, kjer so se pomerile štiri zelo zanimive ekipe. Ekipa zdravnikov Pomurja, občinski svetniki občine Moravske Toplice, direktorji oziroma gospodarstveniki Pomurja in ekipa novinarjev iz naših krajev.

Letošnji občinski praznik pa je tudi zadnji praznik, ko na čelu občine sedi župan Franc Cipot. Sedaj je pravi čas, da se vrnemo v preteklost in z dosežki prejšnjih let pogledamo v prihodnost, ki ostaja nikoli dokončana zgodba.

Bojana Harkai

Kolesarski maraton Beltinci

Kolesarski klub Prekmurje BELTINCI je v nedeljo 19.9. v okviru akcije Slovenija kolesari organiziral tradicionalni kolesarski maraton. Prireditelji so pripravili tri proge in sicer daljšo, okrog 70 km dolgo progo, ki je dokaj razgibana in zato namenjena bolj pripravljenim kolesarjem, srednjo, ki je merila 45 km in je tudi dokaj razgibana, ter tako primerna za bolj pripravljene kolesarje, kot tudi za manj pripravljene kolesarje, ter najkrajšo 30 kilometrsko progo, ki poteka le po ravninskem delu.

Žal pa letos organizatorji niso imeli sreče z vremenom, saj je od petka pa vse do nedelje deževalo po vsej Sloveniji in tako tudi v Beltincih. Prireditelji pa so se kljub slabemu vremenu odločili, da bodo izpeljali maraton. Tako se je maratona udeležilo 23 kolesarjev, med katerimi smo opazili tudi kolesarje iz Nove Gorice, Krškega in Ruš. Zaradi obilnih padavin so letos izpeljali maraton le na dveh trasah, na srednji in najkrajši progi.

Po maratonu so se kolesarji okrepčali z zelenjavno juho in langašem. Seveda pa so organizatorji podelili tudi nekaj nagrad. Tako so podelili nagrado za najstarejšega kolesarja, ki je letos pripadla 65. letnemu Janezu Čöru iz Gornje Radgone. Najmlajši kolesar je bil 6 letni Matjaž Benkovič iz Noršinec, ki je prav tako prejel nagrado. Nagrado pa je prejela tudi najštevilčnejša ekipa. Največ kolesarjev je na tokratnem maratonu štela ekipa Kolesarskega kluba iz Tropovec.

Organizatorjem letošnjega maratona je zagodlo vreme in ker to ni bilo prvič, bodo morda drugo leto predstavili termin maratona na katerega izmed poletnih mesecev, če bodo seveda dobili primeren termin.

Borut Bojnec

= Dogajalo se bo =

4. september 2010 – **1. POMURJU – MAESTRSKI ZAKLJUČEK POLETJA V TERMAH 3000**. Doživljajski bazenski kompleks Terem 3000, Moravske Toplice.

17. september 2010 – **KULINARIČNO DOŽIVETJE PREKMURJE DANES**. Ob 10.00h Hotel Livada Prestige.

18. september 2010 – **1. Meklarska noč in pohod**. Ob 13.00h pred gasilskim domom v Kuštanovcih.

24. september 2010 – **VELIKI ZAKLJUČNI KONCERT ČIRA IN ANA**. Ob 20.00h Oštarija Kamenšnica.

30. september 2010 – **glasbena skupina SEDEF – koncert sevdalink**. Ob 19.00 h, grajska dvorana ali grajsko dvorišče Murska Sobota.

1. oktober 2010 – **Večer s Tadejem Tošem**. Ob 20.00h Zabavišni center Partymax.

Podatki o izdajatelju časopisa „POMURSKI MESEČNIK“:

Društvo za prepričanja in informacij VÖTER, nevladna organizacija
Gregorčičeva ulica 6, 9000 Murska Sobota

Predsednica društva: Mirjana Ropoša
Odgovorni urednik: Borut Bojnec

telefon: 02/ 521 30 30

fax: 02/ 521 30 31

gsm: 051 38 77 77

davčna številka: 10688366

matična številka: 1394711

TRR odprt pri Raiffeisen Banka d.d., PE M. Sobota: 24900-9050115293

Društvo za prepričanja in informacij VÖTER
Gregorčičeva ulica 6, 9000 Murska Sobota

Izdajo spletnega časopisa „POMURSKI MESEČNIK“ sofinancira

k, u, l, t, u, r, a • • •
republika slovenija
ministrstvo za kulturo

